

Schoolondersteuningsprofiel KSE

In de bijlage is een afkortingen- en begrippenlijst toegevoegd

Algemeen	De KSE verzorgt de opleiding voor mavo, havo, atheneum en gymnasium aan bijna 2500 leerlingen.
Gegevens school	De KSE heeft haar vestiging op het volgende adres: Stijn Streuvelslaan 42 4873 EB Etten-Leur telefoon: 076 - 501 59 05 telefax: 076 - 501 89 44 homepage: www.k-s-e.nl e-mailadres: kse@k-s-e.nl Het correspondentieadres van de KSE is: Postbus 159 4870 AD Etten-Leur
Leerwegen / sectoren	mavo (theoretische leerweg), havo, atheneum, gymnasium
Bijzonderheden	<ul style="list-style-type: none"> • Het voedingsgebied van de school omvat de gemeente Etten-Leur en de omliggende regio (Rucphen, St. Willebrord, Sprundel, Rijsbergen, (Klein-)Zundert, Halderberge, Prinsenbeek en Wernhout • 60 minutenrooster, om afwisseling in didactische werkvormen mogelijk te maken • Studiebegeleiding en vakondersteuning • In de organisatie van de school is overzichtelijkheid en veiligheid voor de leerlingen het uitgangspunt: er is gekozen voor kleinschalige afdelingen; de leshuizen. • Apart brugklasgebouw op het schoolterrein
Specifieke profielen	Talentontwikkeling op onze school is gericht op brede talentontwikkeling voor alle leerlingen, waarbij de school omstandigheden creëert om zoveel mogelijk leerlingen hun talenten en interesses te laten ontdekken en deze te ontwikkelen. De keuzes voor de gebieden sluiten aan bij de brede

	<p>profilering van de school. We onderscheiden bij talentontwikkeling 3 manieren:</p> <p><u>1. Talentontwikkeling binnen het verplichte curriculum, de lessen.</u> Binnen de lessen d.m.v. differentiatie. Daarboven zijn er op de diverse afdelingen mogelijkheden voor leerlingen om verschillende modules volgen die verdiepend dan wel verbredend zijn t.o.v. het reguliere lesprogramma. Daarnaast bestaat in de onderbouw de mogelijkheid om vakken te versnellen en in de bovenbouw de mogelijkheid om vakken eerder of op een hoger niveau af te sluiten</p> <p><u>2. Talentontwikkeling binnen de vier pijlers van de profilering: versterkt (Delf, Goethe, Anglia, Cambridge), Sport, Kunst & Media en Bèta.</u> Meestal betreft het hier activiteiten buiten het verplichte curriculum. Dit staat open voor alle leerlingen. Tevens beschikt de KSE over Business School voor havo-leerlingen en leerlingen van vwo-4 en 5 kunnen deelnemen aan het Econasium.</p> <p><u>3. Talentontwikkeling voor (top)talenten:</u> Talentontwikkeling gericht op het al gebleken bijzondere (top)talent van sommige leerlingen in disciplines als sport, dans, muziek, etc. waarbij er individuele regelingen worden getroffen voor verdere ontwikkeling van het talent.</p>
Groepsgrootte	Gemiddeld 23.
Aparte/geïntegreerde klassen	<p>Brugklas: klassen op niveau mavo; mavo/havo; havo/vwo en vwo.</p> <p>In de organisatie van de school is overzichtelijkheid en veiligheid voor de leerlingen het uitgangspunt: er is gekozen voor kleinschalige afdelingen; de leshuizen. Elk leshuis heeft een eigen afdelingsleider, conciërge en administratieve ondersteuner.</p>
Leerlingen met specifieke ondersteuning	<p>Bij aanmelding van een leerling met een specifieke ondersteuningsbehoefte wordt naar de volgende punten gekeken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De problematiek van de leerling; • De begeleiding/ het materiaal dat noodzakelijk is om de leerling goed te kunnen laten functioneren op school; • Indien van belang bij fysieke problematiek: gebouwtechnische mogelijkheden.

	<p>De KSE beschikt over de mogelijkheid om een aanwijzing LWOO aan te kunnen vragen bij RSV Breda e.o. bij aanmelding in de brugklas of gedurende het schooljaar dat de leerling onderwijs volgt in de brugklas. Hiervoor dient de leerling te voldoen aan de daarvoor opgestelde criteria. In een later stadium is deze aanvraag niet meer mogelijk.</p> <p>Een van de doelstellingen van het RSV Breda is dat elke leerling thuisnabij onderwijs kan volgen. In dit kader zal de KSE, in samenwerking met het Munnikenheide College en de gemeente Etten-Leur het aanbod voor leerlingen met een specifieke ondersteuningsbehoefte de komende jaren vergroten.</p> <p>Indien de ondersteuningsstructuur van de KSE niet toereikend is om tegemoet te komen aan de specifieke ondersteuningsbehoeften van de leerling bestaat er de mogelijkheid om de leerling door te verwijzen naar een zwaardere voorziening binnen het RSV Breda e.o. De KSE kan hiervoor een arrangement specifiek vmbo of een TLV (toelaatbaarheidsverklaring) aanvragen middels het groeidocument.</p>
<p>Aard van de begeleiding: specifieke kenmerken van de didactiek</p>	<p>De KSE kiest voor onderwijs:</p> <ul style="list-style-type: none"> • In een didactisch klimaat dat wordt gekenmerkt door een mix van activerende onderwijsvormen, gekozen in aansluiting bij het beoogde onderwijsdoel. • Dat leerlingen een gemotiveerde houding ten opzichte van het leren bijbrengt. • Dat de leerling uitdaagt tot actieve onderwijsparticipatie en een groeiend besef van verantwoordelijkheid. • Dat aansluit bij de onderwijsbehoeften van de leerling (differentiatie). Excellentie wordt gestimuleerd en hoogbegaafdheid wordt ondersteund o.a. door MHB-coaches en experts. • Om het bieden van maatwerk te vergemakkelijken wordt op verschillende manieren gebruik gemaakt van technologische middelen. <i>(schooljaar 2018-2019 start invoering: elke leerling heeft een laptop; ieder schooljaar wordt dit uitgebreid)</i> • Met examenresultaten die minimaal de landelijke resultaten evenaren. <p>De KSE biedt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Faciliteiten bij dyslexie en dyscalculie (gebaseerd op de wettelijk toegestane faciliteiten bij het centraal schriftelijk examen) en andere beperkingen die de leerling belemmeren in zijn/haar leerontwikkeling, op basis van een deskundigenverklaring ;

	<ul style="list-style-type: none"> • Gerichte vakinhoudelijke ondersteuning; • Studiebegeleiding d.m.v. studiecoaches; • De mogelijkheid tot zelfstudie op school na schooltijd; • Bijles voor leerlingen uit de onderbouw gegeven door leerlingen uit de bovenbouw (lentorenproject); • Een netwerk van oud-leerlingen die bijles kunnen geven aan leerlingen uit de bovenbouw.
<p>Aard van de begeleiding: specifieke kenmerken van de pedagogiek</p>	<p>De kernwaarden: samenwerken, elkaar waarderen en ruimte geven om te groeien, geven richting aan ons dagelijks handelen. Binnen een veilige omgeving worden leerlingen uitgedaagd om hun talenten in te zetten en verder te ontwikkelen.</p> <p>De mentor is de spil binnen de leerlingbegeleiding, hij/zij is het eerste aanspreekpunt voor leerlingen en ouders, draagt bij aan een positieve groepsdynamica en heeft oog voor de ontwikkeling en de hulpvraag van de individuele leerling. Hierbij heeft de mentor een belangrijke signalerende rol.</p> <p>De KSE biedt extra begeleiding middels:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gesprekken met de counselors; • Faalangstreductietraining en examenvreestraining; • SoVa training; • De zorgcoach om leerlingen waarvoor dat nodig is, te begeleiden in hun schoolloopbaan. De trajecten zijn zo kort als mogelijk en zo lang als nodig; • Leerlingen die om sociaal emotionele problemen tijdelijk niet kunnen deelnemen aan (een deel van) de lessen worden door de pedagogisch medewerker begeleid in de time-in voorziening in leshuis 2/3. Doel van de begeleiding is re-integratie in de klas. • Voor leerlingen met een ASS diagnose die (tijdelijk) dagelijks extra ondersteuning behoeven, is er begeleiding vanuit de check-in-check-out. Leerlingen starten de dag (voor schooltijd) bij de check-in-check-out coach en sluiten de schooldag bij de coach af. Doel: o.a. voorbereiding en nabespreken (nieuwe) situaties, helpen bij plannen en organiseren ter bevordering van de zelfredzaamheid en het opdoen van succeservaringen. Afhankelijk van de ondersteuningsbehoefte en de vorderingen, wordt de begeleiding langzaam afgebouwd. • Indien nodig kan extra ondersteuning vanuit een leerlingondersteuner worden ingezet die op aanvraag van het ondersteuningsteam, in de school aanwezig is; • Ondersteuningscoördinatoren / ondersteuningsteam / zorgadviesteam (ZAT) voor verwijzing naar interne en externe hulpverlening daar waar nodig.

	<ul style="list-style-type: none"> • Peer-to-peer; leerlingen uit de brugklas kunnen naast de mentor ook terecht bij de leerling mentor, een leerling uit de bovenbouw (peer) die daarvoor een training heeft gevolgd.
Betrokkenheid leerling	<ul style="list-style-type: none"> • Elke afdeling heeft een leerlingenraad, die wordt gecoacht door leerlingenraadbegeleiders. De taken van de leerlingenraad zijn het organiseren van activiteiten voor de eigen afdeling en het dienen als spreekbuis van de leerlingen in het overleg met de afdelingsleider. • Er heeft ook een viertal leerlingen zitting in de Medezeggenschapsraad. • In de bovenbouw gaan leerlingen ieder jaar in één of meerdere bijeenkomsten met de schoolleiding en/of docenten in gesprek over (onderwijskundige) thema's. • Bij de jaarlijkse tevredenheidsenquêtes wordt leerlingen uit de brugklas, de tweede en de derde klassen (i.h.k.v. "Vensters voor Verantwoording") en de eindexamenkandidaten gevraagd enquêtes in te vullen (waarbij ook de domeinen veiligheid en schoolklimaat worden bevroegd). • Elk jaar worden een aantal mentorgroepen uit havo-4 en vwo-4 gevraagd het 'Wiel van de mentor' in te vullen i.h.k.v. beoordeling van het mentoraat. Dit is een gedifferentieerde cyclus. • Tweejaarlijks wordt de leerlingen gevraagd de "Veiligheidsmonitor" in te vullen. • De leerlingen worden incidenteel geënquêteerd in het kader van de 360* feedback bij de functioneringsgesprekken van onze docenten.
Betrokkenheid ouders	<p>Voor een goede benadering van leerlingen is een samenwerking tussen school en ouders van het grootste belang. Daarvoor is het belangrijk dat ouders op de hoogte zijn van wat er op school gebeurt. Op de volgende manier krijgt ouderbetrokkenheid gestalte binnen de school:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het overleg tussen thuis en school loopt in de eerste plaats via de mentor. • Informatiebulletin per afdeling voor leerlingen/ouders/verzorgers. • Inzage in Magister d.m.v. het ouderportaal (studieresultaten, huiswerk, geregistreerde absenties). • Ouderavonden / tafeltjesavonden: algemene ouderavonden, gedurende het schooljaar diverse avonden in verband met de sector- en profielkeuze en bestaat de mogelijkheid om met de mentor of vakdocent de studieresultaten te bespreken. • Algemene ouderavonden met thema. • Oudercontactgroep waarin informatie tussen ouders en school kan worden uitgewisseld, waarbij er meegedacht kan

	<p>worden bij problemen en waarin actuele onderwijskwesties besproken kunnen worden. Ieder leshuis heeft zijn eigen oudercontactgroep.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er heeft ook een viertal ouders zitting in de Medezeggenschapsraad. • Tevredenheidsenquêtes die jaarlijks onder de ouders van de brugklas- en de derdeklasleerlingen worden afgenomen. • Schooljaar 2019-2020 start enquête onder de ouders van schoolverlaters en de ouders examenleerlingen havo-5 en vwo-6.
Interne specialisten	<ul style="list-style-type: none"> • Ondersteuningscoördinatoren • Counselors • Faalangstreductietrainers en examenvreestrainers • Sova-trainers • Mediacoches • Zorgcoaches • Studiecoaches • Meer- en Hoogbegaafdheidscoaches en - experts • Ondersteuners voor dyslexie en dyscalculie • Anti-pestcoördinator • Pedagogisch medewerker time-in • Coaches check-in-check-out • Decaan
Vanuit externe instanties betrokken bij diverse overleggen	<ul style="list-style-type: none"> • Jeugdprofessionals CJG • Leerplichtambtenaar (spreekuur) • Jeugdverpleegkundige GGD • Jeugdarts GGD (op afroep) • (Ambulant) begeleiders • Jeugdbrigadier en wijkagent <p><i>Wijziging in het format gemaakt: splitsing van interne specialisten en externe instanties.</i></p>

Basiszorg RSV Breda	Schoolspecifieke uitwerking
<p>1. een uitgewerkt en omschreven aanname-beleid op basis van:</p> <p>a. een standaardnorm: 95% van de aangenomen leerlingen moet naar</p>	<p>Een uitgewerkt en omschreven aanname en toetsingsbeleid. We verwijzen hiervoor naar de betreffende beleidsplannen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aannamebeleid brugklas of hogere leerjaren (toelatingscommissie). Zie hiervoor de toelatingsregeling. • Warme overdracht van leerlingen die vanuit het primair onderwijs instromen in onze brugklassen. • Warme overdracht van de leerling naar het volgende schooljaar.

<p>de eindstreep gebracht worden</p> <p>b. duidelijk omschreven aannecriteria, gebaseerd op de slagingskans van de gekozen opleiding</p>	
<p>2. een omschreven signaleringssysteem met:</p> <p>a. vaste momenten waarop onderzoek plaatsvindt naar cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling aan de hand van signaleringsinstrumenten tijdens eerste en tweede jaar</p> <p>b. een vastgestelde procedure als problemen worden gesignaleerd</p>	<p>2a: Er zijn vaste signaleringsmomenten opgenomen in de jaarplanning.</p> <p>Leerjaar 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • September en juni CITO toets; • Oktober screening dyslexie; • Oktober afname SAQI; • Gedurende het schooljaar zijn er leerlingenbesprekingen; • Tweewekelijks contact tussen de afdelingsleidingen en de ondersteuningscoördinator. <p>Leerjaar 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Januari/ februari gezondheidsonderzoek GGD; • Februari CITO toets; • Gedurende het schooljaar zijn er leerlingenbesprekingen; • Tweewekelijks contact tussen de afdelingsleidingen en de ondersteuningscoördinatoren. <p>2b: Wanneer problemen bij een leerling worden gesignaleerd op sociaal emotioneel gebied (bijv. n.a.v. de SAQI), meldt de mentor dit bij het ondersteuningsteam. In het ondersteuningsteam wordt bekeken welke hulp er intern opgestart kan worden (gesprekken met een counselor, SoVa-training, faalangstreductietraining, examenvreestraining, begeleiding door een zorgcoach of gesprekken met een jeugdprofessional) of dat meer specialistische hulpverlening noodzakelijk is.</p> <p>Voor iedere leerling met een extra ondersteuningsbehoefte wordt een ontwikkelingsperspectief opgesteld. Tevens wordt gestart met het maken van een groeidocument om de leerling zo goed mogelijk te begeleiden.</p> <p>Bij vermoedens van dyslexie worden ouders door de ondersteuner dyslexie geïnformeerd over eventuele vervolgstappen richting een deskundigenverklaring. Gedurende het schooljaar wordt het leerlingvolgsysteem aangevuld met ingezette begeleidingstrajecten voor een leerling.</p>
<p>3. een omschreven</p>	<p>In het leerlingvolgsysteem van Magister worden de volgende</p>

<p>leerlingvolgsysteem waarbij van iedere leerling een dossier wordt bijgehouden waarin opgenomen:</p> <p>a. de cognitieve, motorische en creatieve ontwikkeling</p> <p>b. de resultaten van aanvullende testen, toetsen en observaties</p> <p>c. informatie m.b.t. de sociaal-emotionele ontwikkeling</p> <p>d. het ondersteuningsplan</p>	<p>gegevens opgenomen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Schooladvies basisschool, resultaat toetsen basisschool en eindtoets; • Eventueel relevante aandachtspunten vanuit het digitale overdrachtdossier van de basisschool; • Groeidocument indien van toepassing; • Resultaten toetsen CITO volgsysteem; • Evaluatie faalangstreductietraining/SoVa-training; • Gedurende het schooljaar wordt het leerlingvolgsysteem aangevuld met bijzonderheden rondom de leerling (indien nodig).
<p>4. een voor iedereen toegankelijke overzichtsjijst van aanwezige testen en toetsen (orthotheek), inclusief de wijze waarop deze gebruikt worden bij:</p> <p>a. de aanname</p> <p>b. de vastgestelde signaleringsmomenten</p> <p>c. gesignaleerde problemen</p>	<p>Bij de aanname buigt de toelatingscommissie zich over het overdrachtdossier van de basisschool. Er vindt een warme overdracht plaats van leerlingen die vanuit het primair onderwijs instromen in onze brugklassen.</p> <p>Gesignaleerde problemen worden in het leerlingvolgsysteem door de mentoren, afdelingsleiders bijgehouden.</p> <p>Het ondersteuningsteam koppelt de nodige informatie terug aan de mentor met het verzoek deze informatie in het leerlingvolgsysteem op te nemen. Op elk moment is inzage door betrokken medewerkers in het leerlingvolgsysteem van de leerling mogelijk.</p> <p>Het leerlingendossier vormt de basis voor (extra) begeleiding.</p>
<p>5. een omschreven plan t.a.v. leerlingbesprekingen die gericht zijn op de onderlinge ondersteuning van</p>	<p>5a: In de jaarplanning is de tijdsplanning vastgelegd t.a.v. het regulier overleg tussen en met afdelingsleiders, mentoren en vakdocenten en t.a.v. de leerlingenbesprekingen met de vakdocenten. Daarnaast vindt er tweewekelijks overleg plaats tussen de afdelingsleidingen en de ondersteuningscoördinatoren.</p>

<p>het team t.a.v. de zorg waaronder:</p> <p>a. overleg over studievorderingen, gesignaleerde problemen, functioneren van jaargroepen.</p> <p>b. een procedure m.b.t. opstelling, uitvoering en controle t.a.v. het handelingsplan</p> <p>c. Intervisie gericht op het vergroten van deskundigheid</p>	<p>5b: Indien noodzakelijk wordt er een groeidocument voor de leerling opgesteld door zorgcoach i.s.m. de mentor en onder begeleiding van de ondersteuningscoördinatoren. Indien nodig is ook de leerlingondersteuner hierbij betrokken. Evaluatie vindt plaats tijdens het overleg met ouders en leerling. De zorgcoach zorgt ervoor dat de handelingsadviezen in het leerlingvolgsysteem komen zodat de vakdocenten hiervan op de hoogte zijn.</p> <p>5c: Deskundigheid van de zorgcoaches wordt vergroot door deelname aan drie á vier intervisiebijeenkomsten per jaar en scholing om hun expertise op pijl te houden en uit te breiden. Daarnaast kunnen de zorgcoaches een beroep doen op de expertise van de leerlingondersteuner, de pedagogische medewerker en ondersteuningscoördinatoren.</p>
<p>6. een goed georganiseerde loketfunctie voor de hulp die niet door de school zelf kan worden aangeboden. De school moet afspraken maken met externe hulpverleners over de extra hulp waarvan de leerlingen, op grond van die afspraken, binnen of buiten de school gebruik kunnen maken.</p>	<p>De KSE beschikt over een goed functionerend netwerk voor extra ondersteuning en werkt samen met de gemeente (leerplichtambtenaar, politie en CJG), GGD en diverse zorgaanbieders binnen de regio. De KSE is onderdeel van het RSV Breda e.o</p> <p>Wij zijn onderdeel van de volgende overleggen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ZAT • Gemeentelijk LEA overleg • Werkgroep "veilig in en om de school" (overleg gemeente, scholen BAO en VO, Halt, Politie • Casusoverleg CJG Etten-Leur • Gemeentelijk verkeersveiligheid overleg • ZIOS (overleg gemeente, scholen VO en BAO Etten-Leur, GGD, Spring, CJG en leerplichtambtenaar)

7. een informatie-protocol dat vastlegt op welke wijze de contacten met ouders/verzorgers en instanties verlopen indien zich problemen voordoen.	De school beschikt over een informatie-protocol voor ouders.
8. een omschreven visie op de ontwikkeling van het zorgaanbod in de school waarbij specifiek aandacht wordt besteed aan het bevorderen van deskundigheid en draagvlak voor het zorgbeleid van de school.	Deze visie is omschreven in ons: Strategisch Beleidsplan, Schoolplan, Ondersteuningsplan en Kwaliteitskaart "zorg en begeleiding" Er vindt voortdurend scholing plaats in de vorm van workshops en trainingen voor docenten en OOP. Ook wordt er ondersteuning geboden bij het opstellen van groeidocumenten.
9. een veiligheidsfunctionaris die handelt conform de protocollen zoals vastgelegd in het project de Veilige School.	Is thema in de themagroep "veilig in en om de school" binnen het LEA-overleg (samenwerking tussen de po- en vo-scholen, Politie, Halt en de gemeente Etten-Leur). Zowel po als vo nemen genoemd protocol als uitgangspunt.

Ondersteuning schoolspecifiek	
Didactiek	Begeleiding
Spelling, begrijpend lezen	Extra uren taalondersteuning Nederlands, voorbereidingen op de referentieniveaus Nederlands, ondersteuning voor leerlingen met dyslexie.
Taal/spraak/TOS	In overleg met de ambulante begeleider van Auris worden leerlingen met een cluster 2 indicatie begeleid.
Rekenen/ wiskunde	Er worden cito volgtoetsen afgenomen om het niveau van de leerlingen te monitoren in leerjaar 1,2 en 3. Daar waar achterstanden worden geconstateerd worden ondersteuningslessen gegeven.

Dyslexie	<ul style="list-style-type: none"> - Begeleiding klas 1,2 en 3 - Gebruikersbijeenkomst voor alle nieuwe brugklasleerlingen met dyslexie - Spreekuur voor de bovenbouwleerlingen - Spreekuur voor de ouders van dyslectische leerlingen - Protocol dyslexie - Afspraken leerlingen met dyslexie (enkel bij officiële verklaring), gebaseerd op de wettelijk toegestane faciliteiten bij toetsen en het centraal schriftelijk examen - Auditief lesmateriaal van Dedicon
Dyscalculie	<ul style="list-style-type: none"> - Protocol Ernstige Reken- en Wiskunde problemen en Dyscalculie (ERWD) - Afspraken leerlingen met dyscalculie (enkel bij officiële verklaring) gebaseerd op de wettelijk toegestane faciliteiten bij toetsen en het centraal schriftelijk examen
AD(H)D / DCD / NLD / ASS	<ul style="list-style-type: none"> - Alle medewerkers zijn in bezit van een publicatie over specifieke begeleiding door de docent bij diverse stoornissen. - Desgewenst wordt voor deze leerlingen een groeidocument opgesteld door de zorgcoach, i.s.m. de mentor en eventueel daarbij bijgestaan door de ondersteuningscoördinator of de ambulante begeleider. De leerling zelf en zijn/haar ouders worden hier ook bij betrokken. - Indien gewenst wordt de leerling extra begeleid door een zorgcoach en/of ambulante begeleider. - Alleen wanneer er een officiële deskundigenverklaring is afgegeven, kan ook hier sprake zijn van extra tijd bij toetsen en examens (art. 55 examenbesluit).
Meer- en Hoogbegaafd	<ul style="list-style-type: none"> - Leerlingen worden gecoacht door een begaafdheidscoach. Voor leerlingen die meedoen aan versneld-verrijkt vwo worden ook begeleid door een vakdocent van het vak/de vakken waarin ze vervroegd examen gaan doen. - MHB experts kunnen adviseren over bijv. verrijking en de juiste vorm van ondersteuning

Sociaal emotioneel	Begeleiding
Algemeen	Een fundamentele pijler: het scheppen van een veilig klimaat, o.a. door een fijnmazig systeem van leerlingenbegeleiding. De KSE heeft een maatwerkbegeleidingssysteem met naast meer

traditionele begeleiding van groepen een gedifferentieerd individueel systeem van coaching en ondersteuning.

Leerlingbegeleiding kent drie niveaus:

1. Eerste lijn: vakdocent, mentor, afdelingsleiding;
2. Tweede lijn: counselors, ondersteuningscoördinatoren, zorgcoaches, ondersteuners dyslexie en dyscalculie, decanen, studiecoaches, begaafdheidscoaches; pedagogisch medewerker, begeleiders check-in-check-out
3. Derde lijn: externe instanties.

Mentoren: Per klas/groep is er een mentor; elk leerjaar kent een in het rooster opgenomen mentorles.

Docenten: Zij zijn de eerstverantwoordelijken voor het leerproces en de vakbegeleiding, ondersteund door de mentor, afdelingsleiding en OOP.

Ondersteuningscoördinatoren

De ondersteuningscoördinatoren zijn de spil als het gaat om het coördineren van extra ondersteuning aan een leerling. Binnen de KSE zijn zij naast de mentor en/of de afdelingsleiding de aanspreekpersoon voor collega's, leerlingen en hun ouders als het gaat om "extra ondersteuning" (dit betreft alle ondersteuning aan individuele leerlingen bovenop de reguliere ondersteuning). Ook buitensporig sociaalemotionele problemen en risico's op voortijdig schoolverlaten vragen om extra begeleiding die gecoördineerd moet worden. De ondersteuningscoördinatoren coördineren deze zorg binnen de school en zijn contactpersoon met zorgaanbieders buiten de school. Een van de ondersteuningscoördinatoren is tevens voorzitter van het ondersteuningsteam en het ZAT.

Routing

Als blijkt dat een leerling extra ondersteuningsbehoeften heeft (of bij een vermoeden ervan), vindt er een gesprek plaats met de ouders, leerling, ondersteuningscoördinator, mentor en (in de meeste gevallen) de afdelingsleider. Ter voorbereiding op het gesprek is informatie verzameld over o.a. het gedrag van de leerling binnen en buiten de klas, de leerresultaten, verzuim, onderzoeksgegevens.

Tijdens het gesprek worden alle partijen gehoord en worden doelen opgesteld en afspraken gemaakt die betrekking hebben op de leerling, de ouders en de docenten. Tevens wordt besproken welke ondersteuning (intern en/of extern) ingezet kan worden.

	<p>Vervolgens volgt er na een nader te bepalen termijn, een evaluatiegesprek met alle betrokkenen om de effecten van de afspraken en interventies te bespreken.</p> <p>Afhankelijk van ieders bevindingen, wordt de ingezette ondersteuning voortgezet, afgebouwd of opgeschaald.</p> <p>Te allen tijde kunnen, met toestemming van ouders en leerling, andere betrokkenen (bijv. CJG, jeugdarts, leerplichtambtenaar, ambulante begeleider, RSV) bij de gesprekken aansluiten om mee te denken over het proces en mogelijkheden.</p>
Faalangst	<p>Faalangstreductietraining wordt aangeboden in de onderbouw (buiten lestijd). Dit n.a.v. de resultaten op de SAQI in de brugklas of als de mentor dit, in overleg met ouders en leerling, verstandig acht.</p> <p>In de examenklassen mavo/havo/vwo en in de voor-examenklassen havo/vwo worden trainingen aangeboden gericht op het leren omgaan met spanningen bij examens, toetsen en presentaties.</p> <p>Daarnaast is het mogelijk om met een counselor in gesprek te gaan.</p>
Sociale onzekerheid	<p>In de onderbouw wordt een sociale vaardigheidstraining aangeboden (ook buiten de lestijd). Daarnaast zijn er mogelijkheden om gesprekken te hebben met een counselor.</p>
Werkhouding	<p>Gesprekken met mentor, counselor of vakdocenten.</p>
Motivatie	<p>Gesprekken met mentor, studiecoach, counselor of vakdocenten.</p>
ASS ADHD DCD	<p>Voor de start en/of aan het begin van een schooljaar worden leerlingen met een risicoprofiel door de ondersteuningscoördinatoren geïnventariseerd. Bij de instroom worden bij de aanmelding de gegevens van de basisschool overgebracht naar het leerlingvolgsysteem.</p> <p>De leerling krijgt adequate ondersteuning op maat waarin het activeren van de eigen krachten belangrijk is en dit ook gedragen wordt door zijn sociale netwerk (ouders en evt. andere deskundigen binnen of buiten de school). Voor de betreffende leerlingen wordt een groeidocument opgesteld. Dit alles in overleg met de ouders en leerling. Indien nodig, kan er een</p>

	zorgcoach of (ambulant) begeleider worden ingeschakeld voor extra begeleiding aan de leerling.
--	--

Fysiek	Begeleiding
Visueel Auditief Motorisch/langdurig (langdurig) Ziek	Afhankelijk van de hulpvraag van de leerling kijken we wat individueel nodig is om de betreffende leerling op school te laten functioneren en of we daartoe in staat zijn. In overleg met de ambulant begeleider van Visio worden leerlingen met een rec 1 indicatie begeleid. In overleg met de ambulant begeleider van Auris worden leerlingen met een rec 2 indicatie begeleid. Voor leerlingen die tijdelijk of langdurig ziek zijn worden er in overleg met de arts (bijv. GGD jeugdarts), die de belastbaarheid in kaart brengt, aanpassingen in het rooster gemaakt. Tevens kan consultatie van Edux, OZL (onderwijsondersteuning zieke leerlingen) aangevraagd worden die verschillende middelen aan kunnen bieden zodat leerlingen zoveel mogelijk onderwijs kunnen blijven volgen
Zorg bovenschools	Begeleiding
Time-in Observatieklas Specifiek vmbo Voortgezet speciaal onderwijs	De Time-in is een onderdeel van de schoolinterne zorgstructuur. Na overleg met de ouders kan de schoolleiding besluiten een leerling tijdelijk op de time-in te plaatsen. In uitzonderlijke gevallen kan een leerling van de KSE in de rebound van het Munnikenheide College geplaatst worden en vice versa. Een van de doelstellingen van het RSV Breda is dat elke leerling thuis nabij onderwijs kan volgen. In dit kader zal de KSE, in samenwerking met het Munnikenheide College en de gemeente Etten-Leur het aanbod voor leerlingen met een specifieke ondersteuningsbehoefte vergroten de komende jaren. Na overleg met ouders kan de schoolleiding besluiten om een aanvraag te doen bij het RSV Breda e.o. van een arrangement specifiek vmbo of een TLV. De leerling volgt dan (tijdelijk) elders onderwijs dat op dat moment beter past bij de ondersteuningsbehoeften van de leerling.
Zorg door externen	Begeleiding
Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) / Spring	Leerlingen worden binnen het ondersteuningsteam (waar de jeugdprofessional ook deel van uitmaakt) besproken en "doorverwezen". Ouders melden hun zoon/dochter zelf aan bij

	het CJG in hun woonplaats voor extra ondersteuning door een jeugdprofessional, al dan niet op advies van het ondersteuningsteam. De gesprekken met de jeugdprofessional kunnen zowel thuis als op school plaatsvinden. Tevens heeft de jeugdprofessional de bevoegdheid om het gezin door te verwijzen naar meer specialistische hulpverlening indien gewenst.
ZAT	<p>Iedere 6 weken is er een ZAT. Deelnemers hieraan zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ondersteuningscoördinatoren KSE • Afdelingsleiders KSE • Jeugdprofessional • Jeugdarts GGD • Leerplichtambtenaar • Jeugdbrigadier

Ontwikkeling van het schoolondersteuningsprofiel van de KSE

Het beleid en de uitvoering ten aanzien van ondersteuning en begeleiding van leerlingen is uitgewerkt in het Meerjaren Ondersteuningsplan 2018-2022. Dit beleid uitvoering te geven is onze eerste doelstelling in de komende jaren. Dat betekent onder meer:

- Verdere professionalisering van onze medewerkers
- Beter bewaken van de inzet van ondersteuning bij een leerling door leerjaren/afdelingen
- Opleiden van experts m.b.t. meer- en hoogbegaafdheid
- Verdere implementatie van de begeleiding van meer- en hoogbegaafde leerlingen
- Specialiseren en professionaliseren van de zorgcoaches tot expertcoaches
- Intensiveren van maatwerktrajecten zodat iedere leerling met een ondersteuningsbehoefte succesvol kan zijn
- Evalueren van de time- in-voorziening o.l.v. een pedagogisch medewerker
- Evalueren van de check-in-check-ouvoorziening voor leerlingen met een stoornis in het autistisch spectrum
- Delen van expertise in de school
- Opzetten van een scholingstraject en inwerktraject voor nieuwe collega's ten aanzien van de ondersteuning op de KSE.

De MR heeft in haar vergadering van 18 december 2019 positief geadviseerd t.a.v. dit schoolondersteuningsprofiel.

Het CvB heeft in haar vergadering van 19 december jl. het schoolondersteuningsprofiel van de KSE vastgesteld.

Bijlage 1 begrippenlijst

ASS	autisme spectrum stoornis
ADHD	attention deficit hyperactivity disorder
BAO	basisonderwijs
CJG	centrum voor jeugd en gezin
CITO	centraal instituut voor toets ontwikkeling
DCD	developmental coördination disorder
GGD	gemeentelijke gezondheidsdienst
GGZ	geestelijke gezondheidszorg
LEA	lokaal educatieve agenda
LVS	leerlingvolgsysteem
LWOO	leerwegondersteunend onderwijs
MHB	meer- en hoogbegaafd
NLD	non-verbal learning disabilities
OOP	onderwijs ondersteunend personeel
PO	primair onderwijs
RSV e.o.	regionaal samenwerkingsverband Breda en omgeving
SAQI	school attitude questionnaire internet
SOVA	sociale vaardigheidstraining
TOS	taalontwikkelingsstoornis
TLV	toelaatbaarheidsverklaring voortgezet speciaal onderwijs cluster 3 of cluster 4
VO	voortgezet onderwijs
ZAT	zorg advies team
ZIOS	zorg in en om de school